

Raadsinformatie

Aan Commissie Welzijn
Portefeuillehouder Wethouder Sperber
Onderwerp Informatie over de voortgang en resultaten van Hart van Brabant voor domein arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie
Datum 20-08-13
Afschrift aan

Inleiding

In 2012 is toegezegd om de gemeenteraden in Hart van Brabant medio 2013 een terugkoppeling te geven over de stand van zaken van relevante Hart van Brabant-projecten. Lokaal koppelt de verantwoordelijke portefeuillehouder de stand van zaken terug aan de betreffende themacommissie.

Arbeidsparticipatie in Hart van Brabant

Met de initiatieven die we ontwikkelen en ontwikkeld hebben in Hart van Brabant trachten we de arbeidsmarkt positief te beïnvloeden, zodat vraag en aanbod beter in balans komen. Momenteel spelen twee belangrijke ontwikkelingen een dominante rol binnen het domein van arbeidsmarkt. De eerste ontwikkeling is de huidige economische situatie. Die is ronduit slecht te noemen. Het gevolg hiervan is dat er nu sprake is van een ruime arbeidsmarkt en we te maken hebben met een toenemende werkloosheid in onze regio. De tweede ontwikkeling laat voor onze regio een stevige vervangingsvraag op de middellange termijn zien. De verwachting is dat de regio Hart van Brabant binnen 5 tot 10 jaar te maken krijgt met een zeer krappe arbeidsmarkt. Deze krappe arbeidsmarkt zal ongewenste gevolgen hebben voor de economische groei in de regio. Goed gekwalificeerd personeel in de juiste aantallen op het juiste moment is van essentieel belang voor een vitale en concurrentiebestendige regionale economie. Beide ontwikkelingen kunnen we niet los van elkaar zien. We wegen ze voortdurend mee in de overleggen van het portefeuillehouderoverleg Arbeidsparticipatie in samenhang met de discussies en besluitvorming.

In deze raadsinformatie geven wij een beknopt overzicht van behaalde resultaten en de actuele stand van zaken van de meest relevante projecten en initiatieven uit de portefeuille AP van de regio Hart van Brabant. De projecten en initiatieven ten behoeve van de regio presenteren we hieronder binnen de volgende rubrieken:

1. Verwerven additionele (Rijks)middelen voor extra impulsen
2. Voorbereiden arbeidsmarkt op de toekomst
3. Lobbyactiviteiten

Ad 1: Verwerven additionele (Rijks)middelen voor extra impulsen

Crisisaanpak provinciale middelen

De Provincie Noord-Brabant heeft de 5 regio's binnen de provinciegrenzen de mogelijkheid geboden om aanvullende middelen te genereren voor een crisisaanpak. Deze aanpak kenmerkt zich in onze regio door:

- Drie sectorale Brabant-brede projecten die door werkgevers(organisaties) zijn geïnitieerd en waarvan onze werkgevers en onze beroepsbevolking gaan profiteren:
 1. **Bouw:** veel bouwvakkers zijn ontslagen maar ook dreigen de bouwopleidingen om te vallen. Dit is ook voor onze regio een herkenbaar en actueel probleem. In onze regio onderzoeken we momenteel in hoeverre we samen met de werkgevers in de bouw een samenwerkingsverband kunnen oprichten waarmee leerwerkplekken voor jongeren voor deze belangrijke sector in stand kunnen blijven.
 2. **Techniek:** dit project is bedoeld om te zorgen dat mensen behouden blijven voor de sector en dat er voldoende gekwalificeerde krachten komen voor huidige en toekomstige vacatures. De inzet is 250 extra plekken in de vorm van scholing of werkervaring voor de regio Hart van Brabant.
 3. **Zorg:** we sluiten aan bij initiatieven vanuit de kennisinstelling Calibris. Een voorbeeld is het Werkleerbedrijf dat in onze regio is ontwikkeld en mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt de gelegenheid biedt om in de zorg in te stromen.
 4. Voor de aanpak van regionale doelgroepen stelt de provincie € 600.000,00 beschikbaar. Er is gekozen om deze middelen in te zetten op 3 doelgroepen:
 - 55+ -ers: er komen regionaal 80 werk vouchers beschikbaar waardoor voor deze doelgroep meer kansen ontstaan om aan de slag te komen
 - Zelfstandigen: 50 ZZP-ers krijgen ondersteuning in de opzet en behoud van hun bedrijvigheid.
 - Jeugd: de provincie stelt extra middelen beschikbaar voor startersbeurzen om dit Tilburgse initiatief ook regionaal te implementeren. Startersbeurzen dragen bij aan het bestrijden van jeugdwerkloosheid (zie hieronder *Offensief jeugdwerkloosheid* voor de eerste resultaten van dit initiatief).
 5. **Social Return:** de provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor een betere coördinatie en afstemming tussen en binnen regio's. De regio zou hier een claim neer kunnen leggen om specifieke ondersteuning. Dit aanbod sluit aan bij de behoefte van een aantal gemeenten en we werken dit nog verder uit. De focus zal in onze regio met name komen te liggen op het in kaart brengen van de zogenaamde witte vlekken: waar liggen in onze regio nog kansen om via social return baanopeningen voor uitkeringsgerechtigden te realiseren?

De door onze regio voorgestelde aanpak is eind juni 2013 door de Provincie goedgekeurd. De inzet is om de verschillende projecten in de tweede helft van 2013 van start te laten gaan. Los van deze provinciale crisismiddelen is in de tweede helft van 2012 € 1.500.000,00 subsidie van de Provincie verkregen voor de volgende regionale initiatieven als het Ondernemersakkoord en een samenhangende werkgeversbenadering. Deze twee initiatieven lichten we hieronder onder de rubriek *Voorbereiden arbeidsmarkt op de toekomst* nader toe.

Offensief jeugdwerkloosheid

In 2009 is de aanpak van jeugdwerkloosheid in de arbeidsregio Midden-Brabant van start gegaan. Het Regionale Actieplan jeugdwerkloosheid 2009 liep tot eind 2012 en eind 2012 is de aanpak geëvalueerd. De evaluatie wijst uit dat er 34 projecten zijn gestart waaraan 563 jongeren hebben deelgenomen (34 van deze jongeren waren afkomstig uit Goirle). Daarvan had tijdens de evaluatie bijna 40% een baan en 28% was bezig met een (vervolg) opleiding. De evaluatie heeft ertoe geleid dat de portefeuillehouders van Hart van Brabant in januari 2013 hebben besloten het Regionale Actieplan Jeugdwerkloosheid 2009 onafgebroken voort te zetten voor de periode 2013-2014.

Daarmee was onze regio één van de weinige regio's in Nederland die zonder ondersteunende middelen vanuit het Rijk zelfstandig besloot de regionale aanpak jeugdwerkloosheid door te zetten. Deze mogelijkheid is onder andere ontstaan doordat bij de uitvoering van het eerdere programma ESF-middelen zijn aangevraagd en verkregen. Dit voorjaar heeft het Rijk de jeugdwerkloosheidproblematiek op waarde geschat en regio's in Nederland de mogelijkheid geboden om extra middelen aan te vragen. De regio heeft inmiddels een plan ingediend op basis waarvan we in september dit jaar verwachten voor een bedrag van € 741.000,00 extra middelen te genereren. Inclusief de middelen van het Rijk is zodoende voor de jaren 2013 en 2014 meer dan € 2.000.000,00 extra beschikbaar voor het bestrijden van jeugdwerkloosheid. Daarvan is € 1.691.000,00 beschikbaar voor de uitvoering van leerwerkprojecten voor de periode 2013-2014. Om voor deze middelen in aanmerking te komen kunnen diverse partijen (zowel publiek als privaat) projecten indienen bij de Stuurgroep Regionale aanpak jeugdwerkloosheid. Verder is € 550.000,00 beschikbaar gekomen voor startersbeurzen. Hierdoor kunnen in onze regio 155 *extra* startersbeurzen worden verstrekt. Deze startersbeurzen zijn op 1 april in Tilburg gestart. Vanaf 1 juli dit jaar is het regionaal beleid. Eind juli 2013 zijn in totaal 41 beurzen verstrekt, waarvan 34 in de gemeente Tilburg, 2 in Hilvarenbeek, 3 in Goirle, 1 in Heusden en 1 in Waalwijk.

Ad b: Voorbereiden arbeidsmarkt op de toekomst

In Hart van Brabant ontplooiën we initiatieven om de arbeidsmarkt toekomstbestendig te maken. Samen met het bedrijfsleven en het onderwijs is daarom in 2012 een innovatief programma ontwikkeld. Dit programma loopt van 1 september 2012 tot 1 september 2013 en heet 'de Regio Werkt!'. De meest relevante projecten en initiatieven zijn:

- Een meer samenhangende werkgeversbenadering in de regio:
 - Alle regiogemeenten sluiten als eerste stap in dit samenwerkingsproces aan op het CRM systeem wat door UWV Midden-Brabant, Diamantgroep, Baanbrekers en de gemeente Tilburg in gebruik is voor het registreren en het onderling delen van werkgeverscontacten. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om de benadering van bedrijven op elkaar af te stemmen, en informatie (onder andere vacatures) te delen.
 - Voor de hele regio is in kaart gebracht wat per gemeente de financiële mogelijkheden en inhoudelijke instrumenten zijn bij de bemiddeling van werkzoekenden. Op basis van dit inzicht werken we momenteel een voorstel uit op welke wijze, ongeacht de gemeente in de regio, we dezelfde condities kunnen creëren waaronder we een werkzoekende bij een werkgever plaatsen (level playingfield en meer uniforme werkgeversbenadering).
- HRM+ adviseur:
 - Per 1 maart is een HRM+ -adviseur benoemd. Deze adviseur houdt zich, in samenspraak met de programmamanager de regio Werkt!, bezig met het vertalen van arbeidsmarktontwikkelingen van individuele bedrijven (in deze fase ligt het accent op MKB-bedrijven) naar personeelsbehoefte. De informatie die deze adviseur ophaalt is de basis voor de ontwikkeling van nieuwe instrumenten en samenwerkingsconcepten. Een concreet voorbeeld van een innovatie waartoe de inzet van deze functionaris heeft geleid is de ontwikkeling van een personeelsbarometer. Deze digitale vragenlijst biedt een bedrijf snel inzicht in de stand van zaken op personeelsgebied (waar zitten de risico's, welke opleidingen of andere interventies zijn noodzakelijk et cetera). Dit instrument is ontwikkeld samen met Tilburg University en zullen we in eerste instantie (vanaf september dit jaar) uitzetten bij 50 bedrijven in de metaal- en elektro sector in de regio. FME, Metaalunie, Kenteq en het werkgeversservicepunt zijn betrokken bij de verspreiding en de follow-up in de adviesgesprekken.
- Huis van de Logistiek (HvdL)
 - Het Huis van de Logistiek (HvdL) fungeert als 'living lab' voor allerlei ontwikkelingen op het gebied van arbeidsmarkt. Er is de afgelopen periode een assessment centrum ingericht, gecombineerd met een praktijkcentrum. Hier is de mogelijkheid om via een competentiescan vast te stellen of en zo ja wat de mogelijkheden zijn voor de betreffende persoon in de logistieke sector. De verzamelde gegevens leggen

we vast in een E-portfolio. Begin juli 2013 zijn 41 kandidaten via het HvdL ingestroomd, 13 van hen zijn nog werkzaam in de logistiek, 7 mensen zijn via het HvdL doorgestroomd naar ander werk.

■ Het Ondernemersakkoord

- Het ondernemersakkoord vloeit voort uit het experiment werkgeversakkoord. Dat experiment had in 2011 en 2012 als doel om samen met werkgevers de wijze van re-integratie binnen bedrijven te vernieuwen. Als bijvangst leidde het experiment in 2012 bij 33 bedrijven tot 55 plaatsingen op een betaalde baan. Het nieuwe akkoord heeft als doel een toekomstbestendige regionale economie en arbeidsmarkt te verbinden met een meer inclusieve arbeidsmarkt waarin we 'outsiders' een reëel perspectief bieden. Daarvoor is een nauwere betrokkenheid van ondernemers bij dit vraagstuk noodzakelijk. Het ondernemersakkoord richt zich dan ook op:
 - Het vergroten van het netwerk van betrokken ondernemers. De oorspronkelijk 33 bedrijven zijn bereid gevonden hun netwerk aan collega-bedrijven te stimuleren het Ondernemersakkoord te ondertekenen en daarmee baanopeningen voor de moeilijkere doelgroep te creëren. Formeel heeft dit tot op heden geleid tot 10 nieuw aangesloten bedrijven. Als gemeenten zelf zetten we onder andere in op het benaderen van bedrijven die eerder mensen uit een bijstandssituatie hebben aangenomen en dus openstaan voor werkzoekenden uit dit bestand. Daarnaast benutten we de (regionale) werkgeversnetwerken om het Ondernemers-akkoord onder de aandacht te brengen. We zien op dit moment nog geen aangesloten bedrijven van andere gemeenten dan de Langstraatgemeenten en gemeente Tilburg. In het lopende jaar zijn 111 personen bij de aangesloten bedrijven geplaatst. Los van deze plaatsingen op betaald werk kunnen we bovendien melden dat er bij de aangesloten bedrijven 28 werkervaringsplekken zijn gecreëerd. Dit betekent uiteraard niet dat we verder geen mensen bemiddelen naar een betaalde baan en uit laten stromen uit de uitkering. De reguliere dienstverlening binnen de Hart van Brabant gemeenten zetten we voort en de samenwerking tussen de gemeenten krijgt steeds meer vorm. Het gaat hier dus om extra plaatsingen/werkgelegenheid.
 - Stimuleren van innovatie op het gebied van werkgelegenheid door de inzet van een stimuleringsfonds. Ondernemers met ideeën over nieuwe werkgelegenheid, passend bij mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt kunnen een beroep doen op dit fonds. Een innovatiegroep, bestaande uit deelnemers vanuit de overheid en het bedrijfsleven, zorgt voor de beoordeling en toekenning van middelen uit het fonds. Het fonds is op 1 juni 2013 operationeel. Momenteel zijn de eerste drie aanvragen in behandeling.

■ Stuurgroep Economie en Arbeidsmarkt

- Op 29 augustus 2013 zullen we de stuurgroep Economie en Arbeid installeren. Deze stuurgroep is een katalysator voor ontwikkelingen, kan doorbraken realiseren op de economische agenda (Midpoint), de arbeidsmarktagenda (De Regio Werkt/Hart van Brabant) en de onderwijsagenda. Het overleg leidt tot vernieuwing en aanpassing van het arbeidsmarktbeleid in relatie tot economisch beleid, zoals verwoord in het rapport "De regio werkt", en omgekeerd zoals verwoord in de doelstellingen van Midpoint. Dit gremium zorgt daarmee voor een betere betrokkenheid van onderwijs en ondernemers bij de verbinding tussen economie en arbeidsmarkt-vraagstukken. Met installering van deze stuurgroep wordt het daarnaast ook makkelijker om lobbykansen voor onze regio meer in samenhang te herkennen en te bespreken. Hierdoor verwachten wij meer kansen voor onze regio te verzilveren. Vanuit de regiogemeenten nemen 3 wethouders (portefeuille economie, portefeuille onderwijs, portefeuille arbeidsmarkt) deel.

Ad c: Lobbyactiviteiten

Mede onder invloed van de huidige economische situatie neemt de druk op de houdbaarheid van het Nederlandse sociale zekerheidstelsel toe. Hart van Brabant heeft de voorbereiding van de komst van de participatiewet onder de noemer Wet Werken naar Vermogen voortvarend aangepakt, maar zag zich in het voorjaar van 2013 plotseling geconfronteerd met een Sociaal Akkoord. Om hun zorg uit te spreken hebben de portefeuillehouders van Arbeidsparticipatie vervolgens een reactie aan de minister van Sociale Zaken en aan de minister van Economische Zaken gestuurd. Deze reactie bevatte de volgende strekking:

- Het sociaal akkoord legt de risico's eenzijdig bij de gemeenten;
 - Geen kunstmatige scheiding tussen mensen met of zonder beperking;
 - Geen externe en centrale indicatiestelling, maar mogelijkheden voor lokaal maatwerk;
 - Het sociaal akkoord anticipeert onvoldoende op een integrale benadering van de 3 decentralisaties;
 - Er moet ruimte zijn voor het leveren van lokaal maatwerk.
-